

Monitoring

DIERGEZONDHEID

Monitoring: zo doen we dat

In Nederland leven veel mensen en dieren samen op een klein oppervlak. Daarom is het belangrijk dat we een nauwkeurig systeem hebben dat de gezondheid van dieren in Nederland constant in de gaten houdt. De overheid en veehouderijsector hebben samen met Royal GD de diergezondheidsmonitoring opgezet. GD voert deze monitoring uit.

De diergezondheidsmonitoring biedt een breed vangnet voor het zo vroeg mogelijk opvangen van signalen over diergezondheid. Het systeem is laagdrempelig en vrijwillig. De signalen zijn afkomstig uit de sectoren rund, varken, pluimvee, schaap, geit en paard. Ze komen van dierhouders, dierenartsen, verwerkende industrie, onderzoeksinstituten en instanties die zich inzetten voor de volksgezondheid. De monitoring onderzoekt, bundelt en analyseert deze signalen. De uitkomsten van de monitoring worden gedeeld met dierhouders, dierenartsen en betrokken partijen, zoals overheid, veehouderijsector, humane gezondheidszorg en (mits relevant) omliggende landen. Zo kunnen zij, indien nodig, actie ondernemen.

Drie doelen

Diergezondheidsmonitoring is essentieel voor de gezondheid en het welzijn van dieren, mensen en de Nederlandse economie. Daaruit volgen de volgende monitoringsdoelstellingen:

- Opsporen van uitbraken van bekende ziekteverwekkers die, zo ver bekend, niet in Nederland voorkomen;
- Opsporen van onbekende aandoeningen of ziekteverwekkers;
- Zicht houden op trends en ontwikkelingen in de veehouderij.

Animal Health Regulation (AHR)

De Europese regels om dierziekten te voorkomen en te bestrijden zijn vastgelegd in de Europese diergezondheidsverordening, de Animal Health Regulation (AHR). Deze verordening bepaalt dat elke lidstaat een systeem moet inrichten om aangewezen en opkomende

(nieuwe) dierziekten bij landbouwhuisdieren en paarden te monitoren. De AHR is sinds 2021 van kracht. Sindsdien zijn de monitoringsprogramma's voor aangewezen dierziekten, die worden uitgevoerd door GD, een wettelijke taak van de Nederlandse overheid. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) heeft daarvoor GD aangewezen als rechtspersoon met een wettelijke taak.

Hoe werkt het?

Stap 1 – Verzamelen

De diergezondheidsmonitoring verzamelt signalen uit het veld, zowel reactief als proactief. Deze informatie geeft inzicht in trends en ontwikkelingen in diergezondheid.

Reactieve monitoringsinstrumenten

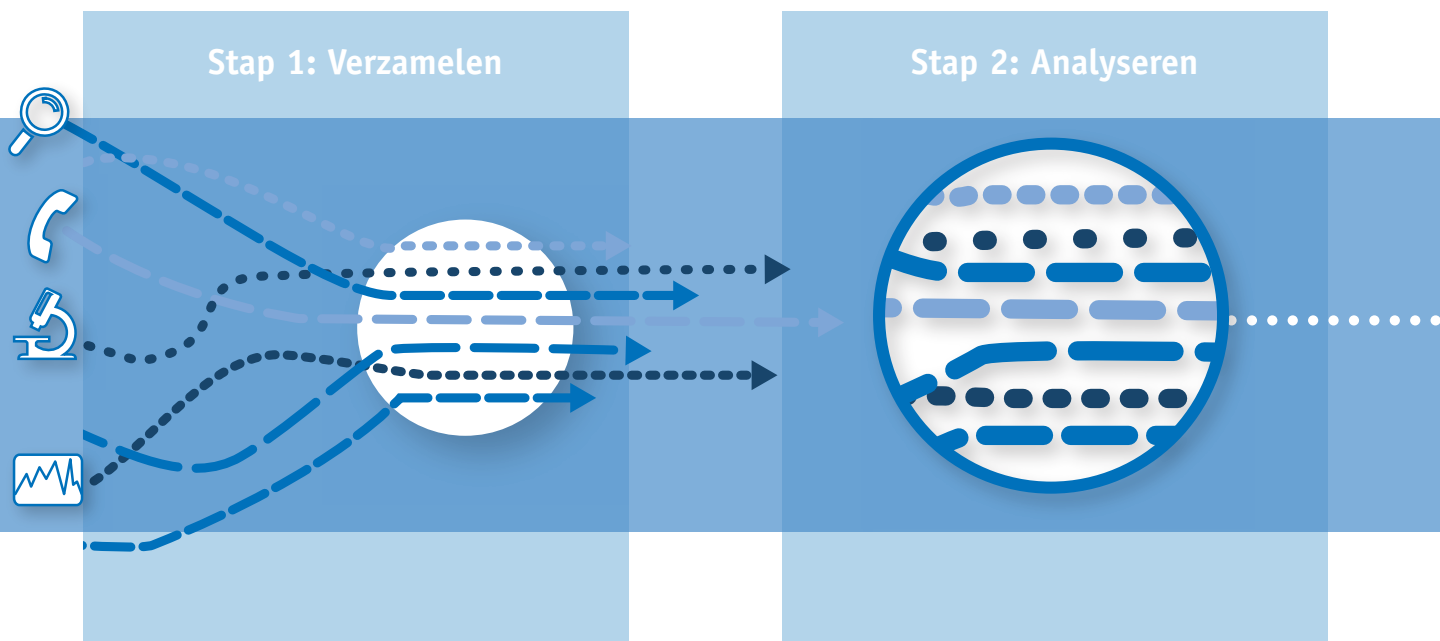
Bij de reactieve instrumenten ligt het initiatief bij veehouders, dierenartsen en andere erfbetreiders. Doel is het breed opvangen van zoveel mogelijk signalen uit het veld. Reactieve instrumenten zijn:

- *Veekijker en Helpdesk Paard*

De telefonische helpdesken voor dierenartsen en dierhouders waar ervaren en gespecialiseerde GD-dierenartsen kosteloos deskundige hulp en advies op maat bieden.

- *Pathologie*

Dierhouders en dierenartsen kunnen dieren inzenden voor pathologisch onderzoek. Hiermee kunnen ze inzicht krijgen in doodsoorzaken en/of bedrijfsproblemen of juist bepaalde zaken uitsluiten.

- **Veterinaire Monitoring Pluimvee (VMP)**

Een samenwerkingsverband tussen een aantal pluimveepraktijken en GD. Dierenartsen leveren op vrijwillige basis digitaal informatie aan over pluimveegezondheid, zoals toegediende vaccinaties en bevindingen van bedrijfsbezoeken.

- **Online Monitor**

In opdracht van de varkenshouder leggen dierenartsen na elk bedrijfsbezoek de klinische signalen (en eventuele diagnose) vast in de Online Monitor. Zo houden we zicht op trends in de varkensgezondheid in Nederland.

- **Veterinaire Milieutoxicologie**

Ondersteuning voor dierhouders en dierenartsen bij de vraag of diergezondheidsproblemen te maken hebben met milieuverontreiniging. Het vroeg signaleren van dit soort problemen kan voorkomen dat ze uitgroeien tot volksgezondheidsrisico's en economische schade.

Proactieve monitoringsinstrumenten

Bij de proactieve instrumenten ligt het initiatief voor informatieverzameling bij GD. Proactieve instrumenten zijn:

- **Data-analyse**

Analyse van geanonimiseerde data brengt trends en ontwikkelingen van algemene gezondheidskenmerken en aandoeningen in beeld. Hiervoor worden gegevens gebruikt vanuit het labonderzoek en van diverse dataleveranciers. Denk aan gegevens over onder andere melkproductie, melkkwaliteit, vruchtbaarheid, antibioticumgebruik, dierverplaatsingen en sterfte.

- **Prevalentieonderzoek**

Regelmatig wordt onderzoek uitgevoerd naar de mate van voorkomen van (endemische) dierziekten. Deze dierziekten worden gekozen op basis van criteria als economische schade, belang voor de volksgezondheid en de mogelijkheid tot het nemen van maatregelen.

- **Bewakingsprogramma's**

Voor een aantal dierziekten schrijft Europese regelgeving onderzoek voor op een deel van de Nederlandse veestapel om de aanwezigheid van de betreffende ziekten uit te sluiten. GD voert bewakingsprogramma's uit voor bijvoorbeeld brucellose, blauwtong en aviaire influenza.

Stap 2 – Analyseren

Regelmatig bespreken en analyseren de Veekijkerdierenartsen samen met andere experts alle signalen en uitkomsten in het Veekijkeroverleg.

Stap 3 – Concluderen

GD schrijft voor elke sector rapportages met de conclusies en eventuele aanbevelingen voor vervolgacties.

Stap 4 – Informeren

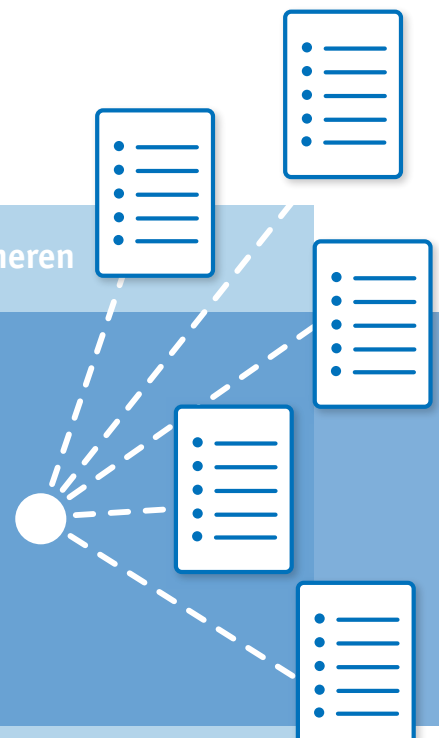
De uitkomsten van de monitoring delen we periodiek met de overheid, veehouderijsector, veehouders en dierenartsen, humane gezondheidszorg en omliggende landen. Als er mogelijk (acuut) risico voor dier en/of mens is, neemt GD direct contact met hen op. De overheid en sectorpartijen besluiten of vervolgacties voor de veehouderij nodig zijn zoals extra onderzoek, communicatie of aanpassingen van beleid.

Informatie uit de monitoring delen we in de eerste plaats met relevante doelgroepen zoals veehouders, dierenartsen, overheid, veehouderijsector en humane gezondheidszorg. Ook het brede publiek kan op de hoogte blijven. We informeren via de monitoringsrapportages, website, nieuwsbrieven, tijdschriften (zoals Veterinair, Veekijkernieuws) én onze podcasts. We delen de informatie ook via kanalen buiten GD zoals het Tijdschrift voor Diergeneeskunde. Ook netwerken zoals het kennisnetwerk kleine herkauwers, intervisiebijeenkomsten en nationale en internationale congressen zijn belangrijk.

Stap 3: Concluderen

Stap 4: Informeren

Op de hoogte blijven?

In het **Veekijkernieuws** geven we, per diersoort, een terugkoppeling van opvallende zaken uit de monitoring. Wilt u het meest actuele monitoringsnieuws ook in uw postvak ontvangen? Meldt u dan aan via: www.gddiergezondheid.nl/email.

In de **podcast 'Trends uit de monitoring'** bespreken onze experts opvallende signalen uit de diergezondheidsmonitoring. De podcast is te beluisteren via de website van GD en Spotify. Abonneren op de podcast kan via: www.gddiergezondheid.nl/actueel/podcast.

Meer informatie vindt u op:
www.gddiergezondheid.nl/monitoring

